

MLADINA HOČE BITI SUBJEKT

Tragične vesti iz Pekinga pogojujejo moje misli. Napisal sem že uvodnik za to jubilejno številko, a zadnje vesti iz Pekinga me prisilijo, da ponovno sedem k pisalnemu stroju.

Začudeno gledam v papir, iščem besede in tipke na pisalnem stroju, pred očmi pa še vedno imam slike s trga Tienanmen.

Spominjam se poročil prejšnjih dni, ko so na istem trgu mladi praznovali. Zmagovali so. Njihovi ideali, njihova vizija boljše prihodnosti ter človeka vredne družbe so navdušile oceanske množice po Pekingu, preplavile pa so tudi naše domove. Vsak je na tihem upal, da jim bo le uspelo. Sanjali so in mi z njimi. Ko so se že pripravljali na odhod s trga, je njihove sanje uničilo nasilje »zdravih sil«. Mladina hoče biti subjekt, kritični subjekt, družba pa žal potrebuje robote.

Rafali mitraljezov na pekinškem trgu so zadeli dlje od samega Pekinga. Mlad človek nemočno opazuje dejstva, ki teptajo želje in upanja v boljšo prihodnost.

Čutim se ogrožen, ranljiv kot pekinški študentje, lačen ter žejen — ne samo pravice — kot študentje v Buenos Airesu...

Preberem prejšnji uvodnik: »Mladina, in to ne le na Kitajskem, bistveno prispeva k rušenju starih predsodkov, dogem in tabujev »sveta odraslih«, v kategorga se sicer šele pripravljajo na vstop«. Odločim, da ga shranim v svojem kupu neobjavljenih želja, v upanju, da bo le postal aktualen.

Peter Rustja

Besede na pot

Mladost je rast. Telesna, a tudi duševna. Na pravilno rast vsakega bitja pa nedvomno odločilno vpliva okolje: družina, šola, društva in organizacije, v katerih živimo, se učimo, delujemo. Te nas dan za dnevno oblikujejo in dajejo našemu življenju, naši osebi tisti osebni značajski pečat in miselnost, ki bo naša tudi v poznejših letih.

Živimo v času, ki je poln težav in kriz vseh stopenj in vrst. V teh dneh, polnih protislovij, ki zahtevajo od nas, da imamo čim jasnejše pojme o vsem, kar nas obdaja v svetovnem merilu, se mora dekle ali fant izreka tudi o domačih vprašanjih. O narodni zavesti, o veri, o vrednotah, v katere verjamemo, o naši manjšinski stvarnosti. Vse bolj očitno pereča postajajo tudi vprašanja kot: iskanje zaposlitve, vpis ali ne na univerzo, odnos do tolikih vsakodnevnih situacij, ki so pred očmi nas vseh in ki zahtevajo, da se o njih izrečemo in ne umakemo v individualnost. Kaj mislimo o slovenski šoli, o družini, o našem kulturnem delovanju, o slovenski športni dejavnosti...?

Težko je biti konstruktivno kritični do sveta, ki nas obdaja, do sredstev javnega obveščanja, ki večkrat niso v službi resnice, do politikov in ideologij. Nujno je, da pri tem odnosu ohranimo in gojimo vrednoto pluralizma.

Mlad človek, ki stalno išče, ki podzavestno želi odgovora na vse, kar ga obdaja, hoče v svojem iskanju priti do resnice. To je dejstvo! Hoče priti do resnice, ki mu bo odgovorila na vsa vprašanja, ki mu bo pomagala, da se bo po svoji vesti pravilno in svobodno odločal v vseh mogočih situacijah. Pri iskanju resnice pa je odločilno izmenjavanje misli z drugimi ljudmi.

Mladi potrebujemo prostor, kjer lahko povemo, kar mislimo; kaj želimo in kaj ne; kaj nam povzroča skrbi. Potrebujemo prostor, kjer lahko razvijemo tudi svojo ustvarjalnost. Mladinski tisk lahko edini nudi mladini ta prostor. S to prilogo se nam tudi odpira možnost, da samostojno povemo nekaj svojega. Urejevali jo bomo mladi, po svojem okusu in potrebah. Vemo, da lahko povemo marsikaj,

kar nas zanima in kar čutimo, da je aktualno in potrebno. Tu lahko najdemo prostor ne le članki z najrazličnejšo vsebino, ki lahko zanimajo mlade, ampak tudi literarne stvaritve.

Gotovi smo, da je med nami veliko mladih deklet in fantov, ki bi lahko povedali veliko zanimivega svojim sovrstnikom in tudi staršem, učiteljem, profesorjem, družbi. Zato le pogumno pero v roke, da bo »Rast« kar najbolj zanimiva.

(Uvodnik 1. številke)

ZA UVOD

RAST je od svojega rojstva, leta 1982, izšla devetinsitridsetkrat. Njeni sedanjí uredniki smo si belili glavo, kako bi najlepše počastili njeno 50. številko. Padlo je več predlogov, nazadnje pa sem se odločila za lepljenko, ki bi vsebovala najzanimivejše in najboljše tekste, ki so zagledali luč na straneh Rasti.

Delo ni bilo preprosto, saj Rast tudi tokrat obsega le štiri strani, gradiva pa se je v sedmih letih izhajanja le nabralo nekaj.

Duša in prvi uredniki tega mladinskega lista (Tomaž Simčič, Marko Tavčar, Marijan Kravos, Anka Peterlin, Bruna Ciani...) so skušali poseči v čim širši

*Nihče na svetu ne more nekaj izolirati le zase in za svoj krog in reči, da se tiče le njega in njegovih.
E. Kocbek, LISTINA, 2. avgust*

prostor; dotaknili so se najbolj aktualnih in tudi perečih vprašanj. Njihova razmišljanja, ankete, ocene, poročila, obvestila, literarne stvaritve... vse to je naši prilogi dajalo pečat njihove osebnosti.

Zaradi stiske prostora sem izrezala le nekatere odlomke iz izbranih člankov, tako da bo vpogled v vsebino čim obsežnejši in se bo tudi današnji bralec za trenutek zamislil v pomen in bogastvo, ki ga ima življenje mladinskega lista; morda tudi v skrite težave, ki včasih spremljajo rojstvo posameznih števil Rasti.

Ko pa izide, je vendar plačilo skromno zadoščenje nekaterih...

Liljana Filipčič

NEKAJ MISLI

Naši profesorji, učitelji, kulturni delavci in drugi se večkrat pritožujejo, da današnja mladina nima nikakršnih pobud, da je brez zanimanj, da nič ne dela, da govori samo o športu ali denarju in sploh da nima nikakršnih vrednot, ki bi jim bile v življenjsko vodilo. Tako mislijo, govorijo in tudi pišejo.

Med drugimi pomanjkljivostmi (...) je tudi vprašanje mladinske publicistike. Govorimo o (...) tem, da je višješolska mladina po koncu »Literarnih vaj« in dveh številkah »LSD« (Lista slovenskih dijakov) brez svojega glasila ali celo brez svoje priloge!...

Da že nekaj časa ni tako, vsaj pozorni bralci Rasti vedo. Vendar se zdi, da z mla-

... ozira se čez začrtane politične meje in v sebi odkriva rast svobodnega duha...

dinsko prilogo Mladike niso vsi seznanjeni, ali nočejo biti seznanjeni.

Lahko se delno strinjamo s splošno trditvijo, ki jo večkrat slišimo, da bi mladina lahko bila bolj agilna, njeno delovanje bolj zavzeto, boljše in kvalitetnejše (...).

Kot lahko sodimo po lastnem opazovanju in iz branja drugih listov mladinskih organizacij npr. »Jambora« ali »Planike«, pa lahko mirno trdimo, da je med nami veliko kreativnosti in da tudi piscev ne manjka. Recenzenti nekatere literarne prispevke postavljajo celo za zgled in tudi mnogi drugi članki, ki jih beremo v mladinskih ciklostiliranih glasilih ali v tiskanih prilogah, bi po svoji tehtnosti lahko mirno bili tiskani v drugem slovenskem tisku.

Zato se nam zdi zelo slabo znamenje, če poleg mladincev, ki spadajo v našo generacijo »nemladih«, »zaspanih ljudi«, tudi starejši, ki pišejo o mladinskih publi-

»Mladih sil morda v našem slovenskem občestvu res ni veliko, toda menim, da kvaliteta nadomestuje število.«

kacijah, pozabljajo na našo prilogo, drugi pa je, bogve zakaj, sploh ne omenjajo. Najslabše pa je, da o neki stvari molčimo in pustimo, da dobra ali slaba gre mimo, v pozabo.

Mlad človek se pogloblja v smisel življenja, srečuje se z najštevilnejšimi vprašanji...

UNIVERZA - DA ALI NE

Po končani višji šoli se komaj pečeni maturant vpraša: kam pa zdaj? Nekateri imajo jasne pojme že prej, čutijo namreč, za kaj so bolj nadarjeni in nagnjeni, zato si tudi laže izberejo pot. Mnogo pa je takih, ki so negotovi do zadnjega trenutka, tako da jih preseneti november, ko zapade rok za vpis na to, več ali manj kritizirano ustanovo.

Med temi je mnogo takih, ki imajo veliko zanimanj — šport, glasba, udeleževanje pri kaki širši organizaciji — in tako so postavljeni pred izbiro: izbrati fakulteto, ki te prisili, da se ji posvetiš stoo odstotno, ali pa izbrati fakulteto, ki ti po svoji strukturi in značaju dopušča, da se vsestransko udeležuješ. Vsakdo izbira po tem, kar se mu zdi v tistem trenutku važnejše (...).

ŠTUDENT NAJ BO

Pozdravljena slovenska študentka in študent! Pozdravljena v družbi tistih, ki iščejo znanje in resnice, v občestvu onih, ki želijo znanje povezovati z Ljubeznijo in Resnico s služenjem!

Z odločitvijo za pot osebnega uredničevanja sta se odločila za pot slovenskega razumnika. Bojimo se, da sta prišla na univerzo usmerjena bolj v trenutek kot v dobo, brez znanja mrtvih jezikov, ki so nam še živo govorili, brez pravega razgleda nad človekom.

Zamahnita čez skušnjava lahke poti in trkajta na vrata, ki jih pred vama ne bodo odpirali, sprašujta in raziskujta, da bosta prišla do novih spoznanj, do resnice, ki bo vajin prispevek. Vajina stroka naj bo stržen zanimanja, vendar odstirajta ob tem različna obzorja duha. Posvetita se zgodovini, da bosta razumela, zakaj so izkušnje človeka v boju za drugačnost. Posebej se posvetita zgodovini svojega naroda, da vaju ne bo strah ne sram zaradi njegove maloštevilčnosti, da bosta lahko s polno zavestjo sprejela njegova najdenja

Pogled nazaj

KJE JE BOG?

Mladi navadno izgubimo vero, kadar jo najbolj potrebujemo: kadar se nam zrušijo vsa božanstva otroštva ter se znajdemo sami, brez opore, med svetom odraslih in otrok. Nazaj v svet otrok ne moremo, v svet odraslih pa je težko. Porajajo se vprašanja kot: zakaj živimo. odkod svet in vesolje, ki vodijo vsa k izvirnemu vprašanju: je Bog ali ga ni? (...)

V resnici vsi verujemo, kajti vsi potrebujemo vero za življenje.

(...) Potrebujemo nekaj, kar nam daje čutiti Boga, ob čemer lahko rečemo: »Tu pa je Bog«. Za nekatere je to glasba, za druge slikarstvo, sončni vzhod, drobno puhasto piščice ali — človek.

... Večkrat slišimo ljudi, ki tožijo, kako je danes mladina uporna in nespoštljiva. Jaz pravim, da je upornost danes kot pri starih Grkih ena in ista! Že Sofokles je pisal o uporni Antigoni... Toda ali je bil njen upor neutemeljen? Pokopati zavrženega brata je bil znak nepokoravanja oblastem in nepravičnim zakonom, istočasno pa izraz neizmerne ljubezni. Antigna postane »simbol odpora proti brezobzirnim zakonom države, kadar ti žalijo človeško dostojanstvo« (Kajetan Gantar) in istočasno simbol vseh mladih...

in njegove tudi krvave zablode. Študirajta naše velike može od Trubarja, Slomška, Barage do Kreka, Gosarja, Solarja in Kocbeka, stopita h Gospe Sveti, pomolita na Višarjah in na Stari Gori, da se bosta s teh razgledišč seznanila s krvavenjem na naših mejah.

Učita se slovenščine v tem računalniško amerikaniziranem svetu. Stopita v Benečijo, v Rezijo, pogučajta se z ljudmi v Prekmurju, zapojta z Rožanci in zaplešita z Ziljani, mehčajta se med Belokranjci, poskusita tokaj med Brici — vse te odrastke slovenščine užijta.

Ne osamita se v že postani individualizem ali zasebnost. Iščita in ustvarjajta občestvo — da bosta lažje vztrajala, da bosta druge bogatila, da bosta preverjala do česar sta prišla.

In pišita, za božjo voljo! Izrazita se o stvareh, ki vaju in nas težijo, z vizijo in koncepti na dan. S kritiko po gnilem, z dejanjem za dobro. Nihče se ne more izraziti namesto vaju.

Duh veje — in pax vobiscum!

z mislijo naprej

Mladinska dejavnost Goriškem

LEPŠE JE V DRUŽBI

Je že tako! Človek se zabava samo, če je v družbi. Sam se lahko nasmehne, tudi nasmeje, a ne more biti vesel. Čez nekaj časa se nujno naveliča. (...)

Če pa občasno pokuka v svet, noče da bi mu kdorkoli delal družbo na poti, ga mogoče »motil« in mu kalil ali spreminjal pogled na svet, ki si ga je ustvaril. Nekateri tako ravnajo, ne da bi se pri tem zaveli, da tako sami sebi zapirajo možnost, da bi širili svoja poznanja in izkušnje. Izmenjava mnenj namreč bogati človeka, mu jasni misli in bistri pogled na svet. (...)

Dobijo pa se tudi taki, ki se v družbi vedno čutijo ogrožene in zato iz »previdnosti« ne poskusijo splavati; oziroma so boječi in čakajo, da jim kdo od zunaj priskoči na pomoč in jim pomaga pri prvih korakih med ljudmi. Potrebujemo torej nesebično zunanjo pomoč, ki bi jim olajšala odgovornost in tveganje in tako omogočila življenje med drugimi. (...)

Navadno so to zelo občutljivi ljudje, notranje bogati, zanimivi, simpatični in sploh, ko se v družbi sprostitjo, postanejo odlični sogovorniki, ki lahko zabavajo ali usmerjajo pogovor cele skupine.

Izkoristimo poletje, počitnice na morju ali v hribih, taborjenja in izlete, da povabimo med se take znance, sošolce ali delovne tovariše. Približajmo se jim z odprtim srcem. (...)

V pogovoru se bodo utrdili in bodo lahko odkrili tudi tiste trenutke popolnega zadovoljstva, ko se v krogu prijateljev sprostiš, nasmeješ, pogovoriš, napoješ, z eno besedo: živiš. Živiš in si želiš, da bi tudi jutrišnji dan bil prav tako poln in bogat kot današnji, ki si ga preživel s prijatelji.

Anketa Govoriti o spolnosti

Danes se imamo ljudje nasplošno za osvobojene mnogih predsodkov in tabujev, ki so v preteklosti oteževali življenje. To je nedvomno res, žal pa so mnogi tabuji še ostali, na primer na področju spolnosti. (...)

Med mladimi se o tem ne govori, če ne nasplošno, nikoli pa osebno, kot govorimo o svojih psiholoških problemih ali doživljanjih. To je delitev, ki jo izvaja zahodni svet, našega bitja na dve sferi: duševno in telesno, od katerih telesno sfero postavljamo v stran, je ne upoštevamo ali se je sramujemo.

To je odraz naše družbe, ki poudarja predvsem intelektualnost. S tem se postopoma oddaljuje od človekovega telesa ter povzroča velike probleme v bivanju ljudi z

Vloga skavtske organizacije

Kaj si naša zamejska stvarnost pričakuje od naše organizacije? (...)

Prvi člen skavtskih pravil pravi, da ima naša organizacija za »cilj duhovno, duševno in telesno rast članov v skladne osebnosti, dosledne katoličane, zavedne Slovence, poštene državljane in odgovorne člane skavtske organizacije«. (...)

Naše področje je torej vzgoja — vzgoja celega človeka. Iz naših vrst morajo izhajati značajni in vsestransko aktivni fantje in dekleta, ljudje, ki se zanimajo za vse, kar se dogaja v njihovi okolici, in ki posežejo v dogajanje. Če tega ne dosežemo, če roverji in popotnice odnesemo samo lepe spomine na družbo in na taborjenja in ne damo iz sebe ničesar, ni organizacija izpolnila svojega glavnega cilja.

Duhovnost. Mislim, da ni potrebno posebej poudarjati, da ima v skavtizmu vera važno mesto. V t.i. konfesionalnih skavtskih organizacijah, kot je tudi naša, ima celo prvenstveno mesto. To je temelj, od katerega gradimo dalje. Vera daje najgloblji smisel našemu delovanju, saj se trudimo, da bi izpolnjevali Njegovo voljo. ...

Važnost tega poslanstva se zavemo, če pomislimo, da ni mnogo prilik, da bi mladina tudi drugje razvijala svojo duhovnost. (...) Potrebne bi bile verske skupine. Teh pa trenutno ni. (...)

*Vsem prijateljem,
bralcem in sodelavcem
želimo uredniki vesele in
zdrave počitnice!*

V letu 1986/87 je SKK proslavil 30-letnico obstoja. Za mlade člane in ustvarjalce je bila ta prelomnica zelo važna, saj se je potem začelo še resnejše in uspešnejše delo. Predavanja, ki so se v klubu zvrstila, so bila zanimiva in koristna, ker so seznanjala prisotne z aktualnimi problemi pa tudi z literarnimi novostmi.

Pričevanje bivšega vojaka

Strinjam se seveda z možnostjo civilnega služenja vojaškega roka in sem mnenja, da bi bilo treba mlade marsikdaj v to usmerjati. Nisem pa načelno niti proti služenju vojaškega roka v kasarni. Pa ne zaradi tega, ker bi bilo vojaško življenje prijetno, ustvarjalno ali kakorkoli v skladu z mojim življenjskim nazorom. Nasprotno, vsakokrat ko sem prijel za orožje (bil sem namreč vojak), me je obšel čuden občutek neugodja, včasih naravnost odpora do tistega uničevalnega orodja (...). Vedno bolj sem prepričan, da so pacifisti potrebni ne samo v civilni službi, ampak tudi v kasarnah. Najbolj odvratna plat vojaškega življenja namreč ni disciplina, niti ne orožne vaje, niti straže ali druge podobne obveznosti. To, kar res zastruplja življenje v vojašnici, so človeški odnosi med vojaki samimi. Vojaška logika je, da se vsak po nagonu skuša čimbolj izmotati iz vsakega šmira, pri čemer sploh ni važno, ali s svojim ravnanjem spravi v šmir svojega tovariša. Ali pa začarani krog znašanja nad novinci, ali niso tudi tu potrebni miroljubni in razsodni ljudje? (...) Še tako je vojaško življenje za marsikoga šola egoizma, a brez razsodnih in miroljubnih ljudi bi se spremenilo v pravi pekel, v pravo tovarno nasilnežev (...). V vojašnici se sproščajo včasih najnižji človekovi nagoni, njegova brutalnost, in na dan pride človekova animalična narava (...).

Velikokrat se sliši, da je leto, ki ga preživiš pri vojaki, izgubljeno. Res je, v glavnem je res izgubljeno. Kljub temu pa moram priznati, da je vojašnica kljub temu neke vrste šola, namreč šola življenja. V kakšnem smislu? Uriš se lahko predvsem v potrpljenju, velikem potrpljenju s čakanjem v dolgih neskončnih vrstah, potrpljenju z vojaško birokracijo, potrpljenju z nevezgojenimi tovariši. Drugič se lahko naučiš malce ponižnosti, recimo v primeru, da moraš požreti brez ugovora kako krivico ali te doleti nezasužena kazen ali ko moraš ubogati kakega popolnoma nerazsodnega nadrejenega itd. Potem je vojašnica kraj, kjer imaš lahko, če si le znaš pomagati, veliko časa zase, za razmišljanje, za obračune s samim seboj, opazuješ lahko najrazličnejše ljudi, ki bi jih v navadnem življenju sicer nikoli ne spoznal, da je lahko veliko bereš (...).

„... iz Frizije je imel prečudovit razgled na Evropo, v Evropo jutrišnjega dne.“

Misli o naprednosti

Odkar pomnimo, si nekateri krogi prilaščajo besedo — **NAPREDNOST**, kot da je le njihova lastnost. Obenem pa jo odrekajo tistim, ki mislijo drugače kot oni. Mislimo, da je tako etiketiranje naprednosti le strukturalizacija. Ločiti moramo med demagoško in resnično naprednostjo. Resnična naprednost je pozitivna moralna vrednota, ne pa npr. pripadnost neki določeni stranki ali društvu. Biti napreden tudi ne pomeni iskati novosti za vsako ceno, še manj pa seveda a priori odklanjati, kar je novega. Pomeni pa: sprejemljivost za novosti, skrb za človeka, za njegovo materialno in duhovno rast, za napredek.

To je zavestna izbira; je zvestoba človečanskim idealom tudi za ceno odpovedi, tudi ko so ti v nasprotju s prevladujočim mišljenjem. Take zvestobe pa je zmožen le, kdor zna gledati resnici v obraz.

Danes je sicer zelo težko določiti, katere ideologije so napredne, katere pa nazadnjaške. Vendar, če se omejimo na krščanstvo, lahko brez dvoma rečemo, da je gotovo napreden, kdor je zvest bistvu vere, Kristusovemu sporočilu. Sicer ne moremo reči, da mu je bila Cerkev v zgodovini vedno zvesta. Vendar smo prepričani, da je lahko kristjan obenem zvest cerkveni hierarhiji, ne da bi se pri tem odpovedal kritičnosti do nekrščanskih pojavov v njej. (...)

Svoboden, napreden je, kdor se ne pusti zapeljati od konformističnega mišljenja, kdor je prost vezi, modnih muh na vseh področjih, od oblačenja, glasbenega okusa do stereotipnih kulturnih zanimanj. Stremljenje za zunanostjo, ugledom, oblastjo, nima ničesar opraviti z resnično in dosledno naprednostjo.

Mnenje časnikarja

Kdor se zanima za javna vprašanja in o njih diskutira, ta spoznava probleme in pojave naše družbe, zavzema do njih neki odnos, postavlja sebe, svoje vrstnike in sodelavce v to družbeno okolje in torej na to okolje tudi vpliva. To je že **POLITIKA**. (...)

Zapiranje v območje privatnega ne pomeni reševati probleme, temveč bežati pred njimi. Prepuščati se indiferentizmu pa je bolj podobno cinizmu kot pa morda neki vablji, a v bistvu negativni neopredeljenosti. Mladina na Tržaškem je pogostoma zastrupljena z neko osnovno držo, ki je značilna za del starejše generacije Tržačanov, ki se jim nič ne zdi sveto, nič vredno zanimanja, nič, ki bi zaslužilo trud ali žrtev. Nasprotno, meni se zdi, da se morajo mladi z iskanjem resnice priklopiti do nekih pozitivnih načel, ki bodo v skladu z njihovim svetovnonazorskim gledanjem in ki ga bodo dopolnjevala. (...) Vse to velja tudi za katoličana. (...)

Kje, domovina, si?

Visokošolci ob srebrni reki, to je naslov drobne brošure, ki je izšla spomladi 1982 v Buenos Airesu v počastitev 25-letnice Slovenskega katoliškega akademskega društva v Argentini. Čeprav živijo ti mladi Slovenci tako daleč od domovine, jih odlikuje velika navezanost na narod in zanimanje za narodna vprašanja. Ne smemo pozabiti, da so se pisci in sodelavci tega zbornika rodili v Argentini, in poznajo Slovenijo kvečjemu iz svojih krajših obiskov v matični domovini. Tako ugotavljajo v uvodu: „... Smo le del, odtrgan in oddaljen od krajev, kjer narod najmočnejše deluje in živi“. To pa še ne pomeni, da se hočejo zapirati v svoj ozek zaprt krog: »Radi bi te svoje težnje usmerili v poznanje življenja in mišljenja drugih visokošolcev po svetu. Zanima nas, kako gledajo druge mladi na problem pripadnosti slovenskemu narodu (če je to sploh problem zanje), na vpliv tujega okolja, če mislijo na druge skupine po svetu, če jih zanima njih delovanje, če čutijo razdvojenost, če prav tako kakor mi težje po izmenjavi mnenj in po skupnem delovanju.«

Nekaj misli o slovenski kulturi v zamejstvu

Zgodovinska usoda slovenskemu narodu nikoli ni dovolila, da politično in kulturno zaživi v okviru svojih jezikovnih meja. Prav zaradi tega je slovenska kultura v zamejstvu nedvomno važen narodno prebudni dejavnik, glede na raznarodovalno tendenco večinskega naroda. Žal pa ta njena izredno važna funkcija ne prihaja do izraza zaradi splošnega nepoznavanja zamejske problematike, bodisi tu pri nas kot tudi v sami Sloveniji. Eden izmed pglavitnih vzrokov za tako stanje so bili objektivni in subjektivni razlogi, ki so dolgo časa združevali visoke pregrade med matico in Slovenci zunaj meja današnje republike Slovenije. Z veseljem lahko ugotavljamo, da se to stagnacijsko stanje zadnje čase vendarle popravlja, saj se prebujajo težnje k ustanovitvi nekega ENOTNEGA KULTURNEGA PROSTORA. Pojavlja se prepričanje, da se odnos matičnega naroda do zamejskih skupnosti ne bi smel oblikovati po političnih in svetovnonazorskih merilih. Ozko in parcialno obravnavanje celovite nacionalne problematike slovenske zamejske skupnosti ne more prispevati k njenemu večjemu povezovanju, saj zamejska skupnost ustvarja lastno bogastvo življenjskih sposobnosti. V zvezi s tem je obsodbe vredna tudi anahronistična politična prepoved kroženja vseh slovenskih publikacij, katere krivec je preveč ideološko obarvani ločevalni kriterij. (...)

ELEGIJA RODNI ZEMLJI

Kakor da bi mu bilo le včasih dovoljeno, se je pero ustavilo ob misli na rodno zemljo...

V nekaj sekundah se je spustilo po planiferiju navzdol in spremenilo črnilo v najrazličnejše odtenke njegovih modrih in zelenih barv. Začelo je barvati drugo zemljo.

Zemljo ravnin in pašnikov, džungle in puščave, gnezd kondorja med Andi — zadnjimi mejniki med časom in večnostjo. Zemljo vročega suhega in včasih deževnega vremena; zemljo mrzlega juga na jugu sveta, kjer je prehod na ledeni kontinent. Zemljo vijugastega vzhoda, kjer sonce pokuka iz oceana in nadaljuje svoj pot, dokler se njegovih žarki ne vtihotapijo med snežne klobučke zahodne kordiljere.

Zemljo čudnih ljudi, ki skupno sestavljajo mozaik narodov. Barve tridesetih milijonov različnih polti, src in duha izlilitih v enoto, med katero spada tudi slovenski človek.

En Slovenec, še eden in še eden... Množica nekaj tisočev, ki gledajo v osrčje Evrope in začrtavajo z nevidno tintno črto, ki povezuje Argentino s Slovenijo.

Tako preprosto in vsakdanje, kakor da ne bi bilo vseh tistih načel, ki ločujejo domovino, ljudi in zgodovino. Zgodovino Slovencev, ki so v dvajsetem stoletju vsejali nagelj na tujih tleh. In glej, ta cveti in ljubi roko, ki ga je vsadila, in ljubi zemljo, kjer se je rodila.

Za malde ali z mladimi?

(...) Zgrešeno bi bilo tudi misliti, da delati »z« mladimi pomeni odobravati, kar mislijo, delajo, govorijo mladi. To bi potem pomenilo se nekritično prepustiti toku, pa naj pluje, kamor hoče. V tem je srž vsega problema. Rešitev očitno ni ne v paternalističnem vsiljevanju od zgoraj, ne v permisivističnem enačenju dobrega in zlega. Očitno je torej, da spada tudi to vprašanje v sklop t. i. **PRENOVE**, o kateri se že dalj časa razpravlja med katoličani na Tržaškem. Ker pa je bržkone tudi rešitev tega problema odvisna od določenega preobrata v mišljenju vseh sogovornikov (ne samo starih), se še bolj zavedamo, kako resnične so besede okrožnice o prenovi, da »če naj prenova raste iz našega verskega prepričanja, mora biti vedno tudi osebna prenova, ki naj temelji na osebnem izkustvu...«

RAST, mladinska priloga Mladike — 1989. Pripravlja uredniški odbor mladih. Tisk Graphart, Trst, junij 1989. To številko sta uredila Lilijana Filipčič in Peter Rustja.